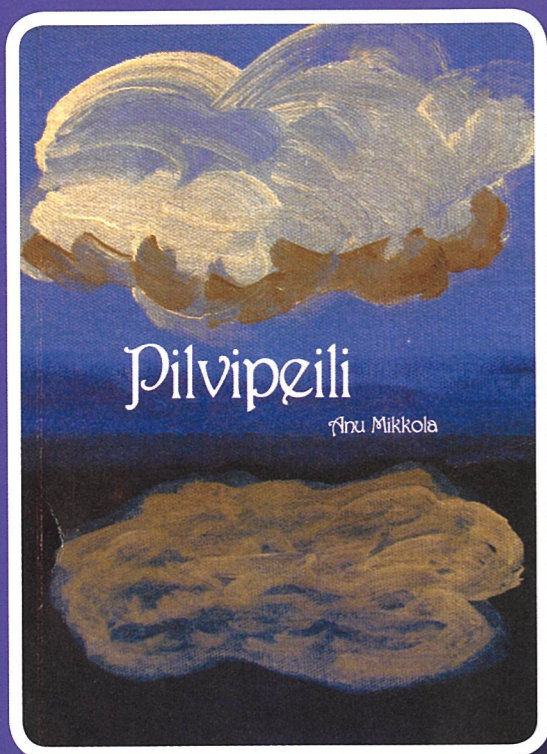

Runotyttö Anu julkaisi toisen runoteoksensa

Anu Mikkola piti toisen runokirjansa julkistamistilaisuuden hyvin mieleenpainuvana päivämääränä, 11.11.2011. Kuurosokeiden Toimintakeskuksen ruokasaliin oli kokoontunut pieni joukko läheisiä juhlimaan runoteoksen ilmestymistä. Paikalla olivat Anun vanhempien ja ystävien lisäksi muutama yhdistyksen työntekijä. Pilvipöyli-kirjaa voi tilata suoraan kirjoittajalta hintaan 12 €, anu.mikkola@tintti.net. Anu Mikkolan runo Kosketus on ollut Suomen Kuurosokeat ry:n juhluvuoden teemaruno.

TUNTOSARVI

Nro 12 ♦ Joulukuu 2011

Suomen Kuurosokeat ry

Perustajajäseniä muistettiin
kunniakirjoin syyskokouksessa

Juhlavuosi huipentui
Tampereella

Sisältö

Tiedote: Presidentinvaalit 2012....	2
Pääkirjoitus.....	3
Juhlaseminaari huipensi juhlavuoden.....	4
Syyskokous valitsi Seppo Jurvasen jatkamaan puheenjohtajana.....	6
Perustajajäseniä muistettiin kunniakirjoin.....	8
Ensimmäinen ja nykyinen toiminnanjohtaja kuurosokeiden Irlannin-matkalla.....	10
Apuvälinemessuilla.....	11
Vapaaehtoisuus voimana.....	15
Vane juhli 25-vuotistaivaltaan....	17
Runotyttö Anu julkaisi toisen runoteoksensa.....	20

Seuraava Tuntosarvi 1/2012 ilmestyy 27.1.2012. Sen kokoaa vs. tiedottaja **Katriina Ekola**, katriina.ekola@kuurosokeat.fi.

Kannen kuvassa 6 syyskokouksessa paikalla ollut yhdistyksen perustajajäsentä. Eturivissä vasemmalta: **Viljo Kinnunen, Samuli Kujanpää, Seppo Kamppinen ja Olavi Eira**. Takana **Kari Hyötylä ja Eero Rantatalo**.

Tiedote: presidentinvaalit 2012

Tärkeimmät päivämäärät vuoden 2012 presidentinvaalissa:

Ensimmäinen vaali:

- vaalipäivä sunnuntai 22.1.2012
- ennakoäänestys kotimaassa 11.-17.1.2012
- ennakoäänestys ulkomailla 11.-14.1.2012
- ehdokasasettelu vahvistetaan 15.12.2011
- ehdokashakemukset jätettävä viimeistään 7.12.2011 ennen klo 16
- äänioikeustiedot määräytyvät 2.12.2011 ja äänioikeusrekisteri perustetaan 7.12.2011.

Mahdollinen toinen vaali:

- vaalipäivä sunnuntai 5.2.2012
- ennakoäänestys kotimaassa 25.-31.1.2012
- ennakoäänestys ulkomailla 25.-28.1.2012

Lisätietoja presidentinvaaleista on tämän lehden välissä olevassa Selkokeskuksen esitteessä.

Vaikuttamista, yhteistyötä ja yhdessäoloa

Yhdistyksen 40-vuotisjuhlavuosi on lopuillaan. Juhlavuotemme suojelija, tasavallan presidentti **Tarja Halonen**, huomioi näyttävästi kuurosokeiden juhlavuotta. Hän saapui kunniavieraaksi Koskettavin veistos -taidenäyttelyn avajaisiin ja kutsui samalla kuurosokeiden ryhmän tervetulleeksi presidentin linnan koskettelemaan siellä olevia veistoksia.

Minä sain henkilökohtaisen kutsun ja samalla kunnian edustaa yhdistystä, kuurosokeita, henkilöstöä ja kuurosokeustyötä tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän juhlavastaaanotolla 6.12. Kutsu presidentiltä oli hieno kunnianosoitus yhdistyksen tekemälle 40-vuotiselle kuurosokeustyölle. Juhlien teema oli tasa-arvo ja yhteistyö. Myös kuurosokeiden hallituksen jäsen **Riku Virtanen** oli saanut kutsun. Hän edusti Kynnys ry:tä.

Minulle itsenäisyyspäivän juhlavastaaanotto oli upea tilaisuus keskustella eri alojen vaikuttajien kanssa ja tuoda kuurosokeustyötä tunnetuksi. Yksi henkilö, jonka kanssa keskustelin oli presidentin tytär **Anna Halonen**. Hän oli erityisesti kiinnostunut kuurosokeiden liikun-

taharrastusmahdollisuuksista ja terveyden edistämisestä. Keskustelumme lopuksi kysyin, mitä terveisiä hän haluaa lähettää kuurosokeille. Anna Halonen vastasi: "Lämpimät terveiset ja hyvää itsenäisyyspäivää kaikille Suomen kuurosokeille". Median "linnan kuningattareksi" valitsema laulaja ja säveltäjä **Jenni Vartiainen** kyseli musiikin merkityksestä kuurosokeille. Mietin, että hän olisi oiva halauskummi meille vuonna 2012. Halausteemaa kannattaa pitää esillä juhlavuoden jälkeenkin.

Työtä kuurosokeiden oikeuksien toteutumiseksi ja kuurosokeustyön tunnetuksi tekemiseen on tehty yksin ja yhdessä. Työ on kesken ja sitä jatketaan edelleen.

Kiitän jokaista, joka on yhdistyksen perustamisesta lähtien mahdollistanut omalla työllään sen, että voimme juhlaa yhdessä tänä päivänä Suomen Kuurosokeat ry:n 40-vuotistaivalta. Iso, lämmin KIITOS.

Hyvää joulun aikaa sekä rauhaa ja rakkautta.

Halauksin
Kai Leinonen
toiminnanjohtaja

TUNTOSARVI 37. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 7532026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Esko Jäntti (puheenjohtaja), Carita Halme, Anu Mikkola, Aarne Pirkola, Ari Suutarla, Jaakko Evonen (sihteeri) ja Tuija Wetterstrand. **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförbundet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Oriveden kirjapaino. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Juhlaseminaari huipensi juhlavuoden

Tunnin ajan katkeamaton virta onnittelijoita kiemurteli puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan luokse.

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kuvat: Kalle Kiviniemi

Juhlaseminaari Hotelli Rosendahlin konferenssisiiivissä Tampereella alkoi onnittelevien vastaanottamisella perjantaina 25.11. klo 9 alkaen. Puheenjohtaja **Seppo Jurvanen** ja toiminnanjohtaja **Kai Leinonen** odottelivat hetken asemissa ennen kuin ensimmäinen onnitteleva, silmälääkäri **Lea Hyvärinen** rohkaisi mielensä ja aloitti onnittelevien ketjun. Tunnin ajan katkeamaton virta onnittelijoita kiemurteli puheenjohtajan ja toiminnanjohtajan luokse. Nykyiset ja entiset työntekijät, lähijärjestöjen edustajat ja

muut yhteistyökumppanit halusivat toivottaa onnea 40-vuotiaalle yhdistykselle.

Seminaarin puheenvuorojen sarjan aloitti yllätysesiiintyjä, juhlavuoden neuvottelukunnan puheenjohtaja **Elli Aaltonen**. Arkkiaatri **Risto Pelkonen** puhui ihmisarvosta ja ihmisenä olemisesta sekä vammaisen potilaan kohtaamisesta. ”Ihmisen elämä on suuri kertomus ilosta ja surusta. Ihminen on ihminen vain toisen ihmisen kautta.”

Arkkiaatrin puheenvuoron jälkeen kommunikaatiokouluttaja **Pirkko Pölönen** veti läpi mielenkiintoisen kosketusviestin ja kertoi kosketuk-

OTK **Riku Virtanen** puhui seminaarissa ihmisoikeuksista.

sen merkityksestä kuurosokealle. OTK **Riku Virtanen** puhui ihmisoikeuksista ja painotti vammaisten osallistumisen ja osallisuuden tärkeyttä. Rikun puheenvuoron jälkeen syntyi vilkasta keskustelua kuurosokeuden toiminnallisen haitan osoittamisesta sekä kuulon ja näön yhteisvaikutuksen esiintuomisessa.

Iltapäivällä LT **Saku Sinkkonen** kertoi korvan ja FT **Tanja Ilmarinen** silmän kantasolututkimuksista ja tutkimuksen nykytilanteesta. Saku Sinkkonen painotti, että kenenkään ei kannata odottaa korvan kantasoluhoidon kehittymistä ja jättää siksi implanttia leikkaamatta. Myös silmän kantasoluhoidot ovat niin alussa, että hoitoihin ei ainakaan lähivuosien aikana vielä päästä. ”Kliiniset kokeet ovat kalliita ja niiden tulokset ratkaisevat mihin suuntaan hoidoissa edetään.”

Iltapäivän päätteeksi **Eero Vartio** esitteli vielä kirjansa **Poimintoja**

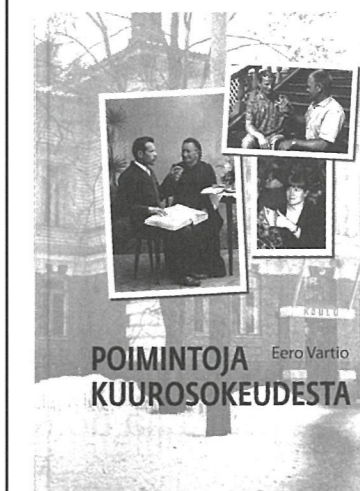
Sanna Paasonen ja **Esko Jäntti** juonsivat juhlaseminaarin.

kuurosokeudesta, jonka jälkeen oli vuorossa Kai Leinosen yhteenveto.

Seminaarin juonsivat rennosti, välillä hauskoja tietoisuuksia tarjoillen **Sanna Paasonen** viittomakielellä ja **Esko Jäntti** puheella.

Seminaarin ja syyskokouksen ensimmäisen päivän ajan oli mahdollisuus myös tutustua kuurosokeiden taiteen näyttelyyn ja yhdistyksen tuottamiin uusiin materiaaleihin sekä katsoa juhlavuoden tapahtumista tehtyä videokoostetta.

Uusia julkaisuja!

Vartio, Eero: Poimintoja Kuurosokeudesta. ISBN 978-952-9713-52-3. Suomen Kuurosokeat ry, 2011. Hinta 25 euroa.

Syyskokous valitsi Seppo Jurvasen jatkamaan puheenjohtajana

Järjestöpäällikkö Heikki Majava, toiminnanjohtaja Kai Leinonen ja puheenjohtaja Seppo Jurvanen kokouksen alussa.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Suomen Kuurosokeat ry:n sääntömääräinen syyskokous pidettiin Scandic Rosendahl -hotellissa, Tampereella 26.–27.11.2011.

Kokouksessa oli läsnä yhteensä 90 äänioikeudellista jäsentä: 86 varsinaista jäsentä ja 4 omaisjäsentä, joilla on äänioikeus. Lisäksi äänioikeudettomia omaisjäseniä oli 17 ja kunniajäseniä 1. Yhteensä jäseniä oli paikalla 108. Kutsuvieraana oli **Klas Nelfelt**, Ruotsin kuurosokeiden (FSDB) hallituksen jäsen. Tulkit ja avustajat sekä työntekijät mukaan lukien kokouksessa oli paikalla noin 230 henkilöä.

Pentti Pietiläinen (vas) sai sekä Vuoden työntekijän tunnustuksen että NKL:n hopeisen ansiomerkin. Anita Palo palkittiin hopeisella, Martti Avila kultaisella ansiomerkillä.

Ennen syyskokouksen alkua Tampereen kaupungin tervehdyksen esitti apulaispormestari **Irja Tulonen**. Kaupungin tervehdyksen jälkeen luettiin kunniakirjojen saajat ja huomionosoitukset, joita juhluvuoden kunniaksi oli tavallista enemmän. Kaikki Suomen Kuurosokeat ry:n 9

elossa olevaa kuurosokeaa perustajajäsentä saivat perustajajäsenen kunniakirjan. Näkövammaisten Keskusliiton kultaisen ansiomerkin 30 vuoden kuurosokeustyöstä saivat **Hilkka Kälkäinen, Leo Turunen ja Martti Avila**. Hopeisen ansiomerkin 20 vuoden työstä saivat **Raili Iso-Antila, Airi Ahonen, Sisko Hiltunen, Kaija Pekkanen, Pentti Pietiläinen, Margit Välimäki ja Anita Palo** ja 10 vuoden pronssisen ansiomerkin **Mariano Mineo ja Markku Helenius**. Kolmen vuoden välein myönnettävän kulttuuristipendin sai **Aatos Ahonen** Rovaniemeltä. Vuoden jäsen on **Rauli Jalo** Tampereelta ja vuoden työntekijä ohjaaja **Pentti Pietiläinen** Kuurosokeiden Toimintakeskuksesta Tampereelta. Kunniakirjan saivat **Heli Huotarinen** Lappeenrannasta, **Maija-Liisa Lahti** Porista, **Timo Leppäjarvi** Enontekiöltä ja **Leila Rytimaa** Oulusta.

Puheenjohtaja **Seppo Jurvanen** avasi kokouksen klo 13.35. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Maija-Liisa Lahti**, sihteeriksi järjestöpäällikkö **Heikki Majava** ja pöytäkirjan tarkastajiksi **Sari Isaksson** ja **Seija Holmila**. Ääntenlaskijoina toimivat omaisjäsen **Veikko Poutiainen**, omaisjäsen **Päivi Jäntti**, aluejohtaja **Ritva Rouvinen** ja aluesihteeriksi **Marjatta Puromäki**.

Kokouksen esityslista vahvistettiin lisäyksellä kohtaan 10 Jäsenmak-

sut: ”Jäsenmaksua ei peritä”. Hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkiot pidettiin entisellään.

Puheenjohtajaksi vuosiksi 2012–2013 valittiin äänestyksen jälkeen Seppo Jurvanen 53 äänellä. Vastaehdokas **Sanna Paasonen** sai 33 ääntä.

Äänestyksen jälkeen seuraavaksi kahdeksi vuodeksi hallitukseen valittiin **Tuula Hartikainen, Aarne Pirkola ja Milla Päiväniemi**. Hallituksessa jatkavat **Esko Jäntti, Sanna Paasonen ja Riku Virtanen**.

Syyskokous hyväksyi toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2012. Myös julkilausuma hyväksyttiin hallituksen esittämässä muodossa.

NKL:n liittokokousedustajat vuosille 2012–2016 ovat: Seppo Jurvanen, Tuula Hartikainen ja Riku Virtanen. Esko Jäntti on varalla. NKL:n liittovaltuuston jäsen kaudelle 2012–2016 on **Ari Suutarla**, varalla **Martti Avila**.

Puheenjohtaja päätti varsinaisen kokouksen sunnuntaina kello 10.16. Kokouksen päättymisen jälkeen talousjohtaja **Pirkko Lieko** kertoi tarkemmin talousarvion sisällöstä ja vertailuluvuista, jonka jälkeen keskusteltiin haastekampanjasta ja varainhankinnasta muutenkin.

Perustajajäseniä muistettiin kunnia- kirjoin

Suomen Kuurosokeat ry:n perustamista edelsi Pohjoismaiden kuurosokeiden konferenssi 1.–3. joulukuuta 1971. Sen oli kutsunut koolle Sokeain Keskusliitto. Kokouksessa käsiteltiin kuurosokeita koskevia ongelmia. Kokous päätti tehdä julkilausuman ja osoittaa sen sosiaalihuollosta vastaaville viranomaisille.

Julkilausumassa vedottiin kuurosokeiden tiedonsaantiin parantamiseksi sekä parempien asumis- ja työolojen puolesta. Julkilausuman allekirjoittajina olivat puheenjohtaja **Åke Ahlsen** ja Sokeain Keskusliiton kuurosokeiden huoltosihteeri **Inger Lindgren**.

Kokouksen osanottajalistassa on 21 nimeä, heistä 8 kuurosokeaa, joista elossa on 7: **Vieno Hyttinen**, **Olavi Eira**, **Kari Hyötylä**, **Matti Ristinen**, **Seppo Kamppinen**, **Eero Rantatalo** ja **Pertti Säkjärvi**. **Uuno Hyvönen** on poistunut joukosta.

Suomen Kuurosokeat ry:n perus-

tamista edelsi vielä kaksipäiväinen kokous, jonka jälkeen Suomen Kuurosokeat ry ilmoitettiin yhdistysrekisteriin 16. joulukuuta 1971. Tuosta kokouksesta ei ole säilynyt mitään nimelistaa. Sen sijaan yhdistysrekisterilomakkeeseen oli kirjattu ensimmäisen hallituksen kokoonpano, jossa oli kolme kuurosokeaa varsinaista jäsentä: **Kari Hyötylä**, **Samuli Kujanpää** ja **Uuno Hyvönen** (kuollut) sekä kaksi kuurosokeaa varajäsentä: **Ulla Nerg** (kuollut) ja **Viljo Kinnunen**.

Elossa on siis vielä 9 kuurosokeaa perustajajäsentä, jotka osallistuivat yhdistyksen perustamista edeltävään konferenssiin, olivat jäseninä ensimmäisessä hallituksessa tai molempia. Heille annettiin syyskokouksessa perustajajäsenen kunniakirja. Paikalla oli peräti 6 perustajajäsentä. Kuva heistä on tämän lehden kannessa.

Konferenssin 1.–3.12.1971 julkilausuma

”Kuurosokeat kahden vakavan vammansa vuoksi ovat hyvin syr-

jään joutunut ryhmä. Heidän suurimmat ongelmansa ovat yksinäisyys ja eristyneisyys. He ovat usein kokonaan erotetut jokapäiväisestä tiedonvälityksestä ja uutisista, mikä on luonnostaan kuuluvaa kaikille muille yhteiskunnan jäsenille. Sen vuoksi kokous vetoaa viranomaisiin varojen saamiseksi kuurosokeiden omaa uutislehteä varten. Tämä lehti tulisi olemaan erittäin merkityksellinen kuurosokeiden kehittämisessä, heidän sivistämisessään sekä viihtymisen parantamisessa.

Viranomaisten on otettava mitä suurimmalla vakavuudella huomioon myös kuurosokeiden asumis- ja työolosuhteet. Kokous toivoo, että viranomaiset myöntävät näiden puutteiden olemassaolon ja ryhtyvät ensi tilassa niitä poistamaan.”

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus

kiittää kuluneesta vuodesta ja

toivottaa kaikille

Oikein Hyvää ja iloista Joulua!

Hyvää joulua!

Suomen Kuurosokeat ry:n tiedotus

Suomen Kuurosokeat ry:n tiedotus toivottaa hyvää joulua kaikille lehden lukijoille. Etualalla istuva tiedottaja **Tuija Wetterstrand** jää toimivapaalle vuoden alusta. Toimivapaa kestää elokuun loppuun. Tiedotuksesta vastaa kuvassa keskellä seisova **Katriina Ekola**. **Jaakko Evonen** jatkaa Kuurosokeiden Uutislehden toimittajana.

Ensimmäinen ja nykyinen toiminnanjohtaja kuurosokeiden Irlannin matkalla

Kuvassa Suomen Kuurosokeat ry:n ensimmäinen toiminnanjohtaja Inger Lindgren (oik) ja nykyinen toiminnanjohtaja Kai Leinonen kertaavat viittomia hevosvankkureiden edessä Irlannin matkalla kesällä 1979.

Teksti: Kai Leinonen

Kuva: Kai Leinosen kuva-arkisto

Vuonna 1979 kesä–heinäkuun taitteessa olin tulkkina, oppaana ja yleismies Jantusena mukana Suomen Kuurosokeat ry:n järjestämällä Irlannin lomamatkalla. Yhdistyksen silloinen toiminnanjohtaja **Inger Lindgren** pyysi minua mukaan, koska olin viittomakielentaitoinen ja tottunut olemaan kuurosokeiden

kanssa tekemisissä ihan lapsesta saakka. Kuurot vanhempani kutsuivat meidän Hämeenlinnan kotiin kylään Sampolassa työskenteleviä kuurosokeita. Äiti keitti kahvia ja leipoi pullaa, isä kertoi vitsejä, yhdessä kävimme läpi uutisia ja viitoimme kädestä käteen.

Inger Lindgren ja **Kaija Salekari** pitivät tuohon aikaan kuurosokeiden matkakerhoa ja järjestivät melkein vuosittain ulkomaanmatkan. Tulk-

keina ja oppaina toimi yleensä tuttuja vapaaehtoisia. Irlannissa oli minun lisäksi tulkkina **Ulla Kiikka-Arnell** ja Kaija, oppaiksi oli Inger pyytänyt oman äitinsä, isänsä sekä sisarensa tyttären. Kuurosokeita oli mukana 7.

Irlannin-matka kesti kaikkinsa viikon. Kiersimme ympäri maaseutua hevosten vetämällä vankkureilla. Iltaisin, kun tulimme seuraavaan määränpään, päästimme ensin hevoset vapaaksi laitumelle. Sitten kävimme majatalossa syömässä. Vankkureiden muodostaman ympyrän sisällä vietimme iltaa, keskustelimme päivän tapahtumista ja myös opiskelimme viittomakieltä yhdessä. Aamiaisen teimme itse vankkureissa, sitten haimme hevoset, valjastimme ne ja lähdimme taas matkaan. Yhtenä yönä hevoset olivat karanneet ja jouduimme etsimään niitä pitkin laitumia.

Muistan, että ilma oli hyvin lämmin melkein koko matkan ajan. Retkellä kun olimme, niin suihkuun päästiin harvoin. Suihkua varten piti majatalosta ostaa poletti, jolla sai muutaman minuutin ajan kylmää vettä niskaansa.

Irlannista jäi mieleen, että maisema oli hyvin vihreä ja tasainen. Tunnelma oli mukava ja meillä matkalaisilla hyvä yhteishenki. Matkasta on jo yli 30 vuotta ja edelleen olen mukana kuurosokeiden toiminnassa.

Apuvälinemessuilla

Teksti: Milla Päiväniemi

Kuvat: Tuija Wetterstrand

Kerron kokemuksia ja ideoita marraskuussa Tampereella pidetyiltä Apuvälinemessuilla. Olin perjantaina ja lauantaina Suomen Kuurosokeat ry:n messuosastolla monta tuntia kertomassa taidepiiristä, Usherin oireyhtymästä, taktiiviittomista ja apuvälineistä. Minulla oli mukana useita taidepiirissä tehtyjä teoksia ja ihmiset hämmästelivät, miten ne ovatkin niin hienoja!

Minulle jäi mieleen eräs pyörätuolissa istuva vanha nainen, joka tuli käymään osastollamme. Hän kertoi, että hänen nuoruutensa kotipaikkakunnalla Kankaanpäässä oli kolmen kuurosokean sisaruksen hoitama tila. Heillä oli lehmiä, vuohia ja sikoja ja he pärjäsivät oikein hyvin kolmistaan. Tämä oli ilmeisesti 40- tai 50-luvulla ja silloin kyläyhteisö kuurosokeiden tilan ympärillä oli vahva: kaikki auttoivat toisiaan. Yksi kuurosokeista sisarista oli hyvä tekemään käsitöitä, ja vanhan naisen äiti kävi ompeluttamassa hänellä vaatteita. Vanha nainen ei enää muistanut sisarusten suku-

Messuosastolla oli vilskettä. Ihmiset olivat kiinnostuneita kuulemaan kuurosokeudesta ja kokeilemaan putkinäkölaseja.

nimeä. Minusta olisi hienoa joskus kuulla heidän tarinansa: nykyään kun itse käytän monenlaisia apuvälineitä on vaikea ajatella, millaista elämä olisi ilman niitä. Sisaruksista yksi näki jonkin verran, mutta he olivat ilmeisesti täysin kuuroja tai kuuroutuneita.

Messuosastollamme oli välillä todella vilkasta, meillä oli erittäin hyvä paikka melkein keskellä messuhalia. Jaoimme putkinäkölaseja, korvatulppia ja avaimenperiä, joissa on sormiaakkoset. Jaoimme myös Satakieli-lehteä ja muita järjestöme esitteitä. Sormiaakkoskortteja ja halauspatsaskortteja meni paljon, ihmiset olivat ihanan kiinnostuneita meidän kommunikaatiomme monipuolisuudesta. **Kari Hyötylä** oli paikalla lauantaina ja esitteli Brailinon toimintaa. Erityisesti ryhmä viittomakielen ohjaajiksi opiskele-

via esitti Karille paljon kysymyksiä. Kari osasi todella hyvin kertoa kokemuksiaan ennen ja jälkeen näön menettämisen, ja ihmisistä oli hienoa, kuinka positiivinen kuva meistä kuurosokeista tuli. Oli jälleen tärkeää näkyä ja saada paikalle myös kuurosokeita. Karin ja minun lisäksi **Jaakko Evonen** ja **Marianne Mielityinen** olivat kertomassa järjestöstä ja kuurosokeudesta. Minulla oli mukana samalla viikolla saamani näkökenttätutkimuksen kopiot ja pystyin hyvin havainnollistamaan noin 10 asteen näkökentän, joka on melkein sama kuin kartonkissa laseissa, joita ihmiset ottivat mukaansa.

Perjantaina ennätin tulkkini kanssa kiertää koko messuhallin, ja varsinkin Aviriksen pisteellä meni aikaa, sillä löysin useamman todella hyödyllisen tarvikkeen. Yksi oli pieni muovinen laite, johon laitetaan silmäneula pystyyn. Lanka laitetaan loveen neulan vieressä ja painetaan vivusta, sitten lanka on neulan silmässä! Tätä minä tarvitsen, koska kolmen pojan äitinä saan jatkuvasti parsia housuja ja hanskoja ja minulla on vaikeuksia saada lankaa neulansilmään. Esitelyssä oli myös tuoteuutuus, jota en nyt löytänyt mukaan ottamastani kuvastosta. Se oli leveän kynän näköinen ja kokoinen laite, johon kuului erilaisia merkintälappuja. Kynään saa tallennettua esimerkik-

si jonkin vaatteen pesuohjeet, värin tai vaikkapa maitopurkin viimeisen käyttöpäivän. Jokaisessa tarrassa on numero, ja kun kynän sitten laittaa osoittamaan tarraa, se lukee ääneen mitä kyseisen numeron kohdasta on kynään tallennettu. Merkkilappuja oli sekä ommeltavia pesunkestäviä että tarroja vaihtuviin tuotteisiin. Aviriksestä saa ostettua tai tilattua tämän uutuuden. Paperisesta tuoteluettelosta se kuitenkin vielä puuttuu, koska se on vasta äskettäin tullut markkinoille.

Avirikselta löysin myös ihanan taskunauriin eli tunnusteltavan taskukellon, jonka kansi aukesi numeron kolme kohdalta nupista painamalla. Puhuvat kellot olivat suomenkielisinä harvinaisia. Suurenuslaitteita oli myös kaikenlaisia. Näköpisteellä ja Kuuloinvassa oli tietenkin käytävä tervethtimässä tuttuja esittelijöitä. Olen ollut monta kertaa apuvälinemessuilla ja törmännyt näihin samoihin esittelijöihin. He tietävät, jos heillä on juuri minulle jotain uutta kokeiltavaa. Tänä vuonna ei ollut mitään sellaista, minkä olisin kokenut tarpeelliseksi. Liikkumisen apuvälineitä messuilla oli valtavat määrät esillä, autoista ihastuin Volkswagenin Caddy-malliin. Harmittelin, kun sähköpyöristä puuttui tandem-malli.

PT-keskuksen messuosastolla huomiota herätti ihana punainen

Milla Päiväniemi kertoo messuvieraille taidepiiristä. Hexi Teräs taustalla tulkkina.

nojatuoli ja siihen kuuluva jalkarahi. Istahdin siihen, ja se alkoi hiljaksen keinua kuin vanha kunnon keinutuoli. Esittelijä kertoi, että se on dementoituneen henkilön keinutuoli! Tutkimukset ovat todistaneet, että keinuva liike aktivoi aivoja, pitää virkeänä ja ehkäisee dementoitumista. Tuolin selkänojassa oli myös antureita, jotka tekivät pienpieniä liikettä ja aktivoivat siten kehoa myös paikallisesti. Antureita ei tuntenut ollenkaan, tuoli oli erittäin mukava! Punainen väri johtuu siitä, että se on yleensä ihmiselle ensimmäinen väri, jota vauvana alkaa seurata ja viimeinen, jonka vanhana unohtaa. Se on siis tuttu ja lämmin väri.

Messuhallin peräseinältä löysin upeita teräksisiä koruja. Ostin kaksi rannerengasta, joissa oli Swarovskin kristalleja sekä magneet-

titerapiakorvakorut. En usko, että korvakorut terapoivat, mutta kauniit ne ovat. Korvakorut tarttuivat hyvin kiinni implanttien magneetteihin. Sormuksiakin löytyi monenlaisia, mutta vain yksi tarttui mukaan.

C-hallissa, joka on oma erillinen iso halli suuremman perushallin vieressä, oli Liikuntamaa. Lauantaina kolme poikaani tulivat isänsä kanssa messuille ja siellä he testasivat mm. mahaskeittausta, pyörätuolisählyä, sokkopingistä, ampumista ja sokkokeilausta. Kävin myös itse perjantainakokeilemassa ampumista ääniohjauksella toimivalla ilmakiväärillä sekä infra-punakiväärillä ihan näön varassa. Paras tulokseni oli yksi napakymppi ääniohjauksella ja 10.2 näön varassa. Menin myös läpi esteradan, jonka piti olla parikilpailu. Tulkki ei halunnut lähteä konttaamaan pehmustettuun tunneliin, joten minun piti mennä itsekseni. Kaikki esteet olivat pehmeitä, ja minua nauratti kauheasti, kun en yhtään tiennyt mitä siellä tulee vastaan.

Messuilla kävi lähes 12 000 ihmistä eli kävijätavoitteet ylittyivät. Moni tuttu näytteilleasettaja sanoi, että messuilla oli ollut ihmeellisen hyväntuulista ja iloista porukkaa, vaikka ruuhkaa välillä olikin paljon. Olen samaa mieltä: messuilla oli todella hyvä henki! Ja useita kuurosokeita tapasin myös, koska Hel-

singistä Hämeenlinnan kautta tullut bussi toi 44 kuurosokeaa tulkeineen paikalle. Olipa mukavaa!

Apuväline, Hyvinvointi & Koti 11-messut järjestettiin 10.–12.11.2011 Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa. Tapahtuma toteutettiin järjestyksessä 14. kerran, 9. kerran Tampereella.

Tuotteitaan ja palvelujaan messuilla esitteli 224 näytteilleasettajaa ja tapahtumaan tutustui kolmen päivän aikana lähes 12 000 messuvierasta.

Kävijämäärät päiväkohtaisesti:

Torstaina 3589 kävijää

Perjantaina 5985 kävijää

Lauantaina 2320 kävijää

Seuraavan kerran Apuväline, Hyvinvointi ja Koti -messut järjestetään Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa 7.–9.11.2013.

Vapaaehtoisuus voimana – viittomakielinen vanhustenviikon juhla Oulussa

Tänä vuonna viittomakielistä juhlaa vietettiin Oulussa jo viidettä kertaa.

Teksti: Anne-Mari Kyllönen, Hilikka Kälkäinen, Urpo Luokkala ja Raili Markovitch

Kuvat: Hilikka Kälkäinen

Oulussa vietettiin 7.10.2011 viittomakielistä vanhusten viikon juhlaa. Tapahtuma oli osa valtakunnallista vanhusten viikkoa. Oulun kaupungin ja seurakunnan perinteisesti järjestämä vanhusten viikon kuulevien ikäihmisten juhlan ohjelma ei vastaa viittomakielisten ikääntyneiden tarpeisiin osallistua omalla kielellään. Näin syntyi ajatus omasta juhlasta. Vanhusten viikon viittoamakielinen juhlaperinne on siis alkanut Oulusta. Tänä vuonna viittomakielistä juhlaa vietettiin viidettä kertaa.

Juhlan järjestivät Kuurojen Liitto ry,

Kuurojen Palvelusäätiö, Oulun ev.-lut. seurakuntien kuulovammaistyö ja Suomen Kuurosokeat ry. Oulun kaupunki on tukenut joka vuosi rahallisesti juhlan järjestämistä. Näin tapahtui myös tänä vuonna. Kaupungin myöntämä avustus mahdollisti juhlan lounaan ja juhlan koristelut. Oulun seurakuntayhtymän kuulovammaistyö ja järjestöt ovat olleet edelläkävijöitä valtakunnallisen vanhustenviikon viittomakielisen juhlaperinteen luomisessa.

Juhlaan osallistuneilta ikäihmisiltä on tullut hyvää palautetta. Juhlaa odotetaan, sinne tullaan kaukaakin tapaamaan tuttuja, hiljentymään ja rentoutumaan omakielisen jumalanpalveluksen ja muun ohjelman parissa. Ikääntyneet ihmiset kokevat, että juhla on osoitus siitä, että

heitä muistetaan. Ajatuksen puki sanoiksi eräs juhlaan osallistunut ikäihminen. Hän totesi, että ”hyvä kun meitä vanhoja muistetaan tällaisella juhlalla”.

Juhla alkoi Oulun tuomiokirkossa pidetyllä viittomakielisellä messulla. Messun toimitti kuurojenpappi **Urpo Luokkala**. Messun jälkeen juhla jatkui keskustan seurakuntatalolla. Tämän vuoden vanhusten viikon teemana oli Vapaaehtoisuus voimana. Viittomakielisten parissa vapaaehtoistyötä tekevä **Sisko Lehenkari** kertoi juhlassa 30 vuoden kokemuksiaan vapaaehtoistyöstä viittomakielisten parissa. Hänen puheenvuorostaan tuli esille muun muassa se, että hän ei ole vain antajana tehdessään vapaaehtoistyötä, vaan hän saa myös itselleen voimavaroja vapaaehtoisena toimimisesta. Vapaaehtoistyö tuo enemmän iloa kuin että se olisi velvoite tai taakka.

Juhlapuheen piti kansanedustaja **Inkeri Kerola**. Järjestöjen puheenvuorot käyttivät palvelujohtaja **Päivi Lappi** ja aluejohtaja **Ritva Rouvinen**. Oulun kaupungin tervehdyksen juhlaan toi kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Mari-Leena Talvitie**. Juhla päättyi **Anna-Leena Lahdenperän** esittämään, kosketavaan, viittomakieliseen, runoesitykseen Sitten kun...

SITTEN KUN...

Sitten kun en muista nimeäni...
Sitten kun tämä päivä sekoittuu eiliseen...

Sitten kun aikuiset lapseni ovat kasvaneet muistoissani jälleen pieniksi...

Sitten kun en enää tuota mitään...
Kohdelkaa minua myös silloin ihmisenä.

Sitten kun käteni eivät enää nouse...
Koskettakaa minua hellästi.

Sitten kun en pysty kertomaan tarpeistani...
Havaitkaa tarpeeni.
Välittäkää minusta.
Antakaa aikaanne.
Ennen kaikkea antakaa hyvyyttänne.

Kello hidastuu.
Eräänä päivänä se pysähtyy kokonaan.
Siihen on vain vähän aikaa.
Mutta siihen saakka hoivatkaa minua hellästi.
Kohdelkaa minua kauniisti.
Antakaa minulle arvokas vanhuus.

Sitten kun kello pysähtyy...
Saatelkaa minut turvallisesti viimeiselle matkalleni.

Tuntematon

Vane juhli 25-vuotistaivaltaan

Teksti: Tuula Hartikainen

Valtakunnallinen Vammaisneuvosto (Vane) juhli marraskuun ensimmäisenä keskiviikkona 25-vuotistaivaltaan. Paikkana oli Säätytalo Helsingissä. Juhlijoita oli reilu sata henkilöä. Juhlaa kunniottivat läsnäolollaan mm. peruspalveluministeri **Maria Guzenina-Richardson**, Kelan pääjohtaja **Liisa Hyssälä** ja pitkäaikainen Vanen työntekijä, STM:n edustaja ja jäsen **Aini Kimpimäki**.

Tilaisuuden juontaja **Marjukka Havumäen** tervetuloivotuksen jälkeen juhlaväki kuuli Bachin Menuetin ja Finlandia-hymnin. Valtiovallan tervehdykset toivat tasavallan presidentti **Tarja Halonen** (puheen luki juontaja) ja peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson.

Aini Kimpimäki kertoi kattavasti Vanen 25-vuotisesta työstä. Tässä jutussa puhuessani Vanesta tarkoitan aina Valtakunnallista vammaisneuvostoa. Kimpimäki kertoi vuonna 1981 vietetyn YK:n vammaisten ihmisten teemavuotta. Silloin kehittyi vammaispoliittinen ajattelu. Vam-

maisiet ihmiset alettiin nähdä yhteiskunnassa osallistuvina ja siihen vaikuttavina kansalaisina. Kyseistä teemavuotta organisoivat Suomen komitea viisaasti ja kauaskatseisesti haastaen mukaan kunnat ja läänit. Tuolloin pohdittiin vammaisten ihmisten osallistumismahdollisuuksien edistämistä. Kunnalliset vammaisneuvostot syntyivät pitkälti teemavuoden toimikuntien tilalle. Teemavuoden komitean työn tuloksena valmistui mietintö, jota voidaan pitää aikansa vammaispoliittisena ohjelmana. Mietinnössä esitettiin Valtakunnallisen Vanen perustamista. Se tapahtuikin vuonna 1986 sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen. Sen alaisuudessa toimi mm. esteetöntä kommunikaatiota pohtinut työryhmä, jossa kuultiin järjestöjen asiantuntemusta. Tämän työryhmän työn pohjalta mm. tulkkauspalvelut ovat kehittyneet.

Tässä yhteydessä Kimpimäki mainitsi **Kalle Könkkölän** yhdeksi merkittävimmäksi henkilöksi Vanessa. Hän on toiminut kaikissa rooleissa Vanessa ja hän mm. kansanedustajana ollessaan toi esille Vanen perustamisen. Ohimennen

kerron mielikuvastani, joka tulee usein mieleeni Könkkölästä puhuttaessa. Vuosilukua en muista, mutta elävästi piirtyi nuorena tyttönä muistikuviini uutislähetys, jossa näytettiin Könkkölää kavereineen ketjuilla kiinnitettynä Kelan pääoven kahvaan. Katsoin sitä uutiskuvaa silmät pyöreinä ja ihmettelin, että onpa rohkeita kavereita! Sitä Kallesta löytyy sitkeyden lisäksi viedessään vuosikymmenien ajan vammaisten oikeuksia eteenpäin.

Vane on merkittävä yhteistyökumppani ja tiedonlähde eri toimijoille. Se on tarkastellut ja sovitellut vammaisuuden erilaisia vaikutuksia ajankohtaisissa kehittämishaasteissa. Vanen hyvien verkostojen ja joustavan toiminnan ansiosta on mahdollistunut nopeakin reagointi asioiden eteenpäin viemiseksi. Kuulemiset ja erilaiset teematilaisuudet ovat olleet arvokas lisä viranomaisille käsiteltävien asioiden syventämisessä. Arkivaikuttaminen on tapahtunut työryhmissä.

Jokainen Vane on toimikausillaan tehnyt 3–5 aloitetta ja yli kymmenen lausuntoa vuosittain. Ilman Vanea STM:n ääni olisi ollut paljon köyhempää ja yksiulotteisempaa. Aini Kimpimäki sanoi: ”Mitä esteettömämpi yhteiskunta, sitä itsenäisempää on vaikeavammaisten ihmisten elämä yhteiskunnan jäsenenä”.

Valtakunnallisen vammaisneuvoston puheenjohtaja **Marja Pihnala** toi puheessaan esiin mm. kaksi artiklaa YK:n vammaisten ihmisten sopimuksesta. Ensimmäisessä artiklassa on maininta, että kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet tulee toteutua täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti. ”viesti on siis, yhtäläiset oikeudet, ei hyväntekeväisyyttä”. Artikla 33.1. sisältää YK:n vammaisten ihmisten sopimuksen täytäntöön panon ja järjestämiseen liittyviä asioita. Se edellyttää valtiollisen tahon nimeämistä siihen tehtävään. Vammaisjärjestöjen mukaan Vane voisi olla koordinoitelin, koska sillä on ansiokas historia vammaisten asioiden ajamisessa ja yhteistyöstä eri ministeriöiden ja muiden tahojen virkamiesten kanssa. Mahdollisten uusien tehtävien myötä Vanen asemaa on vahvistettava ja ne on kirjattava asetukseen. Tämä muutos vaikuttaisi myös paikallistason vammaisneuvostoihin kuntauudistuksien lisäksi. Paikalliset vammaisneuvostot tarvitsevat voimaantumista ja koulutusta, myös YK:n sopimuksesta. Mahdollisen uuden elimen pitäisi olla suoraan valtioneuvoston kanslian alaisuudessa. Sille on taattava riittävät resurssit, valtaa ja valtuuksia sekä riittävä tiedonsaanti tehtävien hoitamiseen.

Lopussa Marja Pihnala muistutti, että vammaiset ihmiset ovat aina

parhaita asiantuntijoita heitä koskevissa asioissa. Heidän kuuleminen tulee olla todellista ja oikea-aikaista, jotta todellinen vaikuttaminen mahdollistuu YK:n sopimuksen edellyttämällä tavalla.

Puheensa lopussa Pihnala kurkisti tulevaisuuteen 10 vuoden päähän ja sanoi: ”Vanha slogan ”ei mitään meitä koskevaa ilman meitä” on totisinta totta ja tavallista arkipäivää!”

- Juhlan musiikkiantia täydensivät harmonikallaan mestaripelimanni **Joose Ojala** ja tilaisuus päättyi **Signmarkin** esittämiin kolmeen kappaleeseen, joiden aikana kuultiin juhlasalissa välillä rytmikästä taputusta. Signmark eli **Marko Vuorenheimo** sanoi esityksen jälkeen, että otetaan yhteiseksi tavoitteeksi viiden vuoden päähän se, että asenteet vammaisia kohtaan paranevat.
- Hän viittasi puheessaan uutiseen, jossa joku henkilö oli sanonut, ettei voi mennä ulos vammaisten muutaessa naapuriin. Siitä tuli yksi aihe lisää järjestöjen oikeuksien valvonta- ja vaikuttamistyöhön!

Hienojen ja vaikuttavien puheiden ja musiikkiesityksien jälkeen peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson järjesti vastaanottotilaisuuden pikku purtavineen.

Pisarat satavat
pilvipeiliin, joka
heijastaa
salatut särkyneet surut
ja peilien palvelijat kulkevat
kohti mielensä mittaa
ehdiäkseen elää ennen,
kun pilvipeili
hajoaa harmaaseen hetkeen
herkillä kasvoilla.

Meren tyrskyistä tyttö nousi
tuon merenneidon sukua hän oli.
Pojan sydän suli
ja hän ei voinut unohtaa
tuon neidon katsetta
ja kauneuden kosketusta
omalla köyhällä kulkijan kujallaan
pelkkää haavetta vain se oli
tuosta neidosta salaperäisestä
jota tavoittaa hän ei koskaan
voinut.

Runot ovat **Anu Mikkolan** teoksesta *Pilvipeili*, Kirja kerrallaan, Helsinki 2011. ISBN 978-952-92-9455-8.